

زبان مادری

فارسی عمومی

گردآوری و تالیف:

دکتر علی اصغر محمودی

www.karpi.ir

۱۳۹۶

سرشناسه	: محمودی، علی اصغر، ۱۳۴۹ -
عنوان و نام پدیدآور	: زبان مادری : فارسی عمومی / گردآوری و تألیف ع.ا. محمودی.
مشخصات نشر	: بابل: کارپی، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۱۳۴ ص.
شابک	: ۵-۴۴-۶۹۱۳-۶۰۰-۹۷۸-۲۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی	: فیفا
موضوع	: فارسی — مطالب گونه گون
موضوع	: Persian language — Miscellanea
موضوع	: ادبیات فارسی — مطالب گونه گون
موضوع	: Persian literature — Miscellanea
رده بندی کنگره	: PIR۲۶۱۶/م۳ز۲ ۱۳۹۶
رده بندی دیویی	: ۴۱۰/۰۲
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۱۰۳۵۹

فارسی عمومی

گردآوری و تألیف:

دکتر علی اصغر محمودی

ناشر: کارپی

چاپ اول / زمستان ۱۳۹۶ / شمارگان ۱۰۰۰ جلد

گرافیکست: جاسم چرم زاده (نشر کارپی)

لیتو گرافی و چاپ: پیشتاژان

نشانی ناشر: شهرک بهزاد، بعد از بوستان نوشیروانی، ساختمان یاس ۶، جاده گرم

کد پستی ۴۷۱۵۸۶۸۳۶۴ بابل، ایران

تلفن ۳۲۳۹۲۰۹۰ - ۰۹۱۱۳۱۱۵۲۳۹

rezacharamzadeh@gmail.com

تلفن مرکز پخش: ۳۲۲۶۱۳۵۸ / ۰۹۱۱۷۹۱۸۱۷۴

شابک: ۵-۴۴-۶۹۱۳-۶۰۰-۹۷۸

قیمت: ۲۰۰۰۰ تومان

هر گونه استفاده از مطالب این اثر به هر شکل، مستلزم کسب اجازه کتبی از مولف می باشد.

با متخلفین طبق قانون حمایت از حقوق مولفان و مصنفین، مصوب مجلس شورای اسلامی برخورد خواهد شد.

فهرست مطالب

۹	 مقدمه
۱۱	 مناجات (۱)
۱۱	 مناجات (۲)
۱۵	 ادبیات چیست
۱۸	 شعر و اقسام آن
۲۰	 شعر در قالب مثنوی
۲۵	 شعر تمثیلی یا تعابلی
۳۱	 تعریف حکایت و قصه عامیانه
۳۲	 شعر و اقسام آن
۳۳	 رباعی به عنوان سر آغاز غزل
۳۷	 حکیم پرده‌ای
۳۸	 غزل در زبان خاقانی
۳۹	 زبان آوری چون سعدی
۴۰	 فراق یاران
۴۱	 عطار و هفت شهر عشق
۴۲	 حضرت مولانا
۴۳	 عشق نوازی های حافظ
۴۵	 اصطلاحات غزل
۴۷	 صائب تبریزی
۵۰	 زبان شمع

۵۱	 مهتاب پاییز
۵۱	 خاطرات جوانی
۵۴	 کارون
۵۴	 باران
۵۶	 درخت روشنایی
۵۷	 چاووشی
۵۸	 سراب
۶۱	 نثر
۶۲	 انواع و اقسام نثر
۶۴	 کشتن بومسلم
۶۵	 تاریخچه ی خط
۶۷	 حکایت افشین و بو دلف
۷۱	 راههای پرورش معنی
۷۳	 تاثیر تاکید در خواندن
۷۵	 سخنی کوتاه با اهل دل
۷۸	 چه کنیم جملات مان کژتاب نشود
۸۲	 انواع عمده زبان
۸۳	 تفاوت بین گفتن و نوشتن
۸۵	 جوامع الحکایات
۸۶	 مردی چنین و چنین
۸۹	 زبان سعدی

۹۷	آهو با گرگ
۹۸	بهارستان جامی
۹۹	مناظره
۱۰۱	معنی یعنی چه
۱۰۵	نگاه ظریف در طنز
۱۰۶	طنز و عبید کانی
۱۱۰	منشآت فائز عام
۱۱۱	نمونه‌ای از نثر شیرین
۱۱۲	خسی در میقات
۱۱۴	براده‌ها
۱۱۶	نشت دل
۱۱۷	بازنویسی به نثر روان
۱۱۸	حکایتی از گلستان سعدی
۱۲۰	باز نویسی شعر مهتاب
۱۲۲	چگونه خلاصه کنیم
۱۲۳	ضرب المثل
۱۲۵	نامه‌های اداری

مقدمه

زبان فارسی به عنوان زبان مادری، و ای بسا به عنوان یکی از پرطرفدارترین زبان‌های دنیا، بجز توجه به جایگزین کردن کلمات و لغات رایج (جا افتاده) بیگانه، نیاز به ساختاری دارد که هر نوآموزی بعد از سالها تمرین و یادگیری جدی و رسمی این زبان، در مدارس و دوره‌های مختلف، بتواند (تا حدود زیادی) با اطمینان، بدون لغزش و با روانی و سهولت در انتقال نیات خود توانمندی لازم را بدست بیاورد. یکی از این توانایی‌ها، هنر خوب خواندن و درست ادا کردن بی‌دغدغه‌ی متن‌های معمولی است. و تشخیص و درک تفاوت، بین متن‌های مختلف است. طوری که یک نوجوان و جوان امروزی بتواند بین خواندن شعر و قرائت نثر تفاوت قائل شود. اگرچه در دور‌های اخیر، در گزینش متن‌ها، تنوع آنها در مدارس و... دقت و توجه بیشتر شده است؛ ولی هم‌چنان فرصت محل مناسب برای گوش دادن و خواندن درست متن، جای دریغ و حسرت دارد. چیزی که در اصل آموزش زبان فارسی مهم است نحوه‌ی خواندن است. با قرائت درست، نوآموز می‌تواند در بهر ویر و در یک متن توجه کند. و تمرین نوشتن در گام بعدی باید انجام شود.

در اغلب متن‌های فراهم آورده شده به عنوان کتاب فارسی عمومی، رشته‌ی اتصال و ارتباط بین زمان دبیرستان و بعد از آن دیده نمی‌شود. (بجز چند اثر محدود) بیشتر کتاب‌های منتشر شده به اسم و عنوان فارسی عمومی، به دستچین کردن متن و... و چند اثر معمول و معروف منتهی شده، که اغلب تنوعی هم در آنها دیده نمی‌شود. گویی حتی زحمت انتخاب متن جدید، به عنوان پردازش و دسته‌بندی نو هم کشیده نمی‌شود. بین آنها دغدغه‌ی خاصی بچشم نمی‌خورد، که حاکی از لزوم تنظیم و تدوین کتاب تازه تلقی شود. از طرفی ارائه‌ی این درس به شکل چند واحد محدود، در یک ترم درسی، بسادگی فراموش می‌شود و دیگر هیچ!

اما کاش چهارچوب این نوع کتاب‌ها، آرام آرام به یک نوع کتاب کارگاهی و انجام کارها (مثل: تاکید بر شیوه‌ی قرائت متون مختلف، و نشان دادن چگونگی ایجاد یک نوشته و حتی یک سبک) تبدیل می‌شد.

با این انگیزه کتاب پیش رو (که صد البته ادعای تمام و کمالی برای خود قائل نیست) تدوین شد؛ تا ضمن تذکر و آوردن متن‌های مختلف، خواننده با زمینه‌ی ایجاد معنی در یک اثر، چگونگی پرورش یک متن، و تحلیل ظرفیت‌های معنایی آن، آشنا شود. هم چنین با آوردن مثال‌های مختلفی از جمله و عبارت‌هایی که می‌توانند به عنوان الگوی یادگیری محسوب شوند. و فرصت بعدی، روبرو شدن با عبارت‌هایی است که سست و لغزنده‌اند و می‌شود با نشان دادن و تمرین بر روی نقاط ضعف آن به خواننده کمک کرد تا بهتر بنویسد یا بخواند. یعنی هم دادن نمونه برای بهتر خواندن و هم بهتر نوشتن.

در ارائه‌ی تعریف از نثر ادبی بیشتر به فرهنگ اصطلاحات ادبی سیما داد، توجه شد. و در تعریف و تقسیم بندی انواع غزل و سیر آن و گاهی نمونه‌ها به آفاق غزل فارسی از داریوش صبور. آوردن سوال در پایان متن‌ها با معرفی گونه‌های ادبی، ایجاد فرصت بیشتر برای مدرس است تا علاوه بر توضیح مناسب، به کار علمی بیشتر در کلاس بپردازد.

از آن جایی که هیچ کار علمی بی نقص و تمام نیست. ضمن تشکر از همراهی با این کتاب، عیب و نقص این اثر را گوشزد بفرمایید. تا ایراد دانشجوی ادبیات به تواند در مراحل بعدی از آنها بهره ببرد.

لازم به ذکر است، شکل این کتاب در آغاز بنا بود بیشتر به زمینه‌ی طنز باشد؛ جهت اقبال و درنگ بیشتر خواننده. ولی بعدها تصمیم تغییر کرد و کار دگرگونه شد. در بخش اول تدوین (تهیه کتاب با تمرکز و حضور پر رنگ طنز) خانم سیمین عوض‌پور، دانشجوی سابق این جانب، و دانشجوی فعلی دوره دکتری زحمات زیادی کشیدند که از ایشان تشکر ویژه دارم.

بمنه و کرمه

علی اصغر محمودی